

'Blijf niet hangen in kritiek op Rusland'

Interview Rusland-kenner Christiane Schuchart

Achtergrond - 5 november 2013

Niet alleen de relatie tussen Nederland en Rusland, ook de relatie tussen de Russen en de Duitsers verloopt op politiek niveau stroef.

"De historische liefde is enigszins bekoeld", aldus Christiane Schuchart, directeur Rusland van de Ost-Ausschuss, een belangenbehartiger van het Duitse bedrijfsleven in Oost-Europa. "Maar ook zonder warme politieke betrekkingen doen Duitse bedrijven goede zaken in Rusland. Nederland kan daarvan leren."

Hoe nauw is de Duitse met de Russische economie verbonden?

"In tegenstelling tot de politieke banden zijn de economische erg goed. Rusland is een belangrijk afzetland voor de Duitse midden- en kleinbedrijven. Maar ook alle grote bedrijven - zoals Siemens, Volkswagen en natuurlijk energiebedrijven - hebben vestigingen in Rusland. Dat is voor een deel historisch bepaald, want Duitsland en Rusland hebben een lange gemeenschappelijke geschiedenis. Er was al economische samenwerking onder Katharina de Grote."

Ost-Ausschuss

Christiane Schuchart is directeur Rusland bij de Ost-Ausschuss der Deutschen Wirtschaft. Dit orgaan vertegenwoordigt de belangen van Duitse bedrijven in Oost-Europa en Centraal-Azië, al sinds 1952.

"Maar het is ook een gevolg van het huidige economische beleid van Rusland. De Russische staat geeft namelijk subsidies aan bedrijven die zich daar vestigen en eist dat die bedrijven ook voor een percentage met lokale toeleveranciers werken om de lokale economie te bevorderen. Dat heeft ertoe geleid dat er zeker 6000 Duitse bedrijven in Rusland zitten. Rusland is een van de grootste afnemers van Duitse machines."

"Andersom is Duitsland voor Rusland een van de belangrijkste handelslanden. Er zitten weliswaar niet zo veel Russische bedrijven in Duitsland, maar Duitsland is wel afhankelijk van Russische olie. En er zijn steeds meer Russen die hier investeren. Dat werd in het begin gezien terughoudend tegemoet gezien - het leverde verhalen op in de trant van 'de Russische beer komt' - maar is nu wel

geaccepteerd.”

Hoe zijn de politieke verhoudingen?

“Bekoeld. Traditioneel is de SPD meer pro-Russisch dan de CDU. De huidige regering voert een zeer terughoudend beleid ten opzichte van Rusland.

“Duitse politici zijn sterk verdeeld als het over Rusland gaat, maar dat gaat niet per se langs partijpolitieke lijnen. Het is eerder een persoonlijke voorkeur of je pro- of anti-Rusland bent. Sommige politici vinden dat je met Rusland door de huidige koers niet in dialoog kunt treden. Anderen vinden dat je dat juist nu wel moet doen, en dat uitsluitend kritiek geven een verbetering van verhoudingen in de weg staat.”

Waar staat Merkel?

“In het midden, denk ik. De Duitse media schrijven dat ze vanuit haar DDR-verleden en persoonlijkheid Poetin niet kan uitstaan. Ik geef toe, ze kon het beter met Medvedev vinden en zowel Schröder als Steinmeier hadden een betere band met Rusland dan zij heeft. Merkel is geen Schröder. Maar tegelijkertijd is ze ook pragmatisch. Ze is niet de persoon die haar persoonlijke voorkeuren te veel in de weg laat staan van politiek en diplomatie. Ze maakt ook wel eens grapjes met Poetin.”

In hoeverre heeft Duitsland in de EU de rol van bruggenbouwer met Rusland?

“Op economisch gebied zou Duitsland absoluut de bemiddelaar van Rusland in de EU moeten zijn. Maar op dit moment gedraagt Duitsland zich terughoudend over visumvrijheden. Rusland reageert daar gepikeerd op.”

Staat de bekoelde relatie de handel in de weg?

“Nee. De handel gaat gewoon door. Ik denk ook dat dit voor Nederlandse bedrijven in Rusland geldt. Desondanks is het in het belang van het bedrijfsleven dat de politieke banden goed zijn. Niet omdat ze dan per se meer winst gaan maken, maar omdat de verhouding daarmee beter uitgebalanceerd is.

“Bedrijven krijgen veel kritiek als ze met Rusland samenwerken. Hoe kun je zaken doen met zo'n regime, is de vraag. Natuurlijk zijn ondernemers het hier niet mee oneens: zij willen ook dat de situatie verandert. Maar tegelijkertijd vinden ze het vervelend dat er zo negatief bericht wordt over alles wat Rusland doet, terwijl mensenrechtenschendingen in andere landen veel minder aandacht krijgen.”

Heeft u tips voor Nederland in de omgang met Rusland?

“Altijd blijven praten. Er moet een dialoog in stand gehouden worden. Rusland is geen dictatuur, dus het is belangrijk niet te blijven hangen in de kritiek. Handel is prima mogelijk. “Ook is het belangrijk dat je rekening houdt met de trots en de gevoeligheden van de Russen: ze reageren erg heftig als je met je vingertje zwaait. Ik vind het erg slim dat Nederland de koning stuurt. Door dat te doen laten jullie zien dat je Rusland serieus neemt. Hij kan ook zeker mensenrechten ter sprake brengen, als hij daar is. Mits hij het diplomatiek brengt.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/106/blijf-niet-hangen-in-kritiek-op-rusland>